

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik 's pontosan közöltetik.

FOLALAT: Magyarország és Erd. (kinevezések; Két garas, XV. gr. Széchenyi Istvánról; országgyűlési közlemény; ker. viták a polgári képeesség fölött; Szatmármegye; új követválasztás; Aradmegye; viták a büntető törvénykönyvi javaslat körül, magánytanítási viszszaélés gazdasági egyesület; 's a t.)

Spanyolország: (Almeria meghódolt; Barcelonából a idegenek kitiltattak.)

Anglia (O'Connell válasza Grey gr. fölszólítására.)

Franciaország (Aumale hg. készülétei, Ledru-Rollin vád alól fölmentetett.)

Görögország (athenei viszonyok.)

Oroszország (a' czári család Moszkuba utazott; ujministeri rendelet.)

Egyiptus (az alkirály iszonyu szükség idején is pazarol.)

Törökország (Albánia fölzendült.)

Ertesítő.

Magyarország és Erdély

Kinevezések. A nm. m. k. udv. kamra Steiger August rónaszéki kir. sőbányai tisztes szlatinai sőmázsameszteri ellenőrré, és Jezericzky György királyvölgyi sőmázsálói ellenőrt tiszta-ujlaki sőhivataliirnokká, — az őhegyi bányakamarai erdőszállomásra pedig Knapp János végzett erdőszgyakornokot és hites mérnököt nevezte ki.

Két garas.

XV.

Miután nem ohahtok semmit annyira, mint tervem rectificatióját, vagy ha erre az teljességgel nem volna képes, valami más oly terv szőnyegre hozatalát 's életbe léptetését, mellynek lényege 's alkalmazása a gyakorlati élet nagyobb szabásu alapjaira állítaná, ezer tennivalóink' hosszú sorát; miután mondom ezt szomjazom, ezt sovárgom, 's egyáltalában nem tud természetem megbarátkozni azon fejletlen, azon aljas léttel, melly közt vérünk oly nyomorultan pang: felkérem ezennel a' nyájas olvasót, lökjön magától elöitéletet, elfoglaltságot 's párt és személy iránti minden vonzalmat vagy ellen-hajlalmot, melly bírálattát ködbe burkolni sőt meghamisítani volna képes, és kísérje telekdíji eszmém tárgyalását azon igazságos hangulattal, melly nem kedvez ugyan egy résznek is, de viszont egy rész iránt sem mélytányatlan.

A' dolog mélyebb 's minden oldalú kikutatása végett többszer felszólítam a' tisztelt közönséget: czáfolná meg állításimat 's görditne nehézségeket tervem kivihetősége ellen, mert csak így fogna salakjaibul kibontakozva feltűnni a' való.

Lett is sikere felhívásomnak, 's tán több helyütt, mit nem tudok; de tudtomra többek közt a' Jelenkor' melletti, Társalkodó' f. évi 77ik számában Morion név alatt, — és a' Pesti Hír'ap' 286. 's 287dik számaiban, egy ismeretes de nevét csak utolsó cikkében nyilvánítani akaró magnús' részéről is.

Legyen ennél fogva szabad, elmélkedésem felvett fonalát félbenszakasztanom, 's a' tervem ellen felhozott nehézségeket egyenesen boncz alá vennem; mert bár így bár ugy: elmesurlódás által valamiképp elvégre mégis csak ki fog fejlődni a' dolog; sőt hihető: ezélszerűbben és szaporábban történendik ez, ha hosszadalmas fejtegetések helyett legott iparkodom eloszlatni a' tervem ellen felhozott nehézségeket.

Illyest azonban hadd tegyek logikai rendben 's e' végett hadd lépjek vissza a' Pesti Hírlapnak 272ik számában már auguszt. 10ikén nyilvánított azon „Adó” alatti észrevételeire, mellyek által Balogh János ur nézeteit illusztrálva, jónak hitte — t. i. az érintett lap — eszmém fölött kimondani bírálattát, 's pedig lehető legigazságtalanabb, leggyűlöletesb 's minden tartalék nélküli bírálattát, 's mielőtt: időt és alkalmat hagyott volna csak féligmeddig is kitarhatnom tervem fölőnyegét.

Éppen két hónapja ma, mikor e' sorokat írom, hogy kezimhez jutott ezen hírlapi — ugyan minek is nevezük azt? Valóban nem tudok rá találni alkalmas kitételt, mert minden jobb érzelmimre fagyos vizet öntött! Nevezük tehát kímélettel — nehogy mérget mé-

reggel, darázsfulánkot darázsfulánkkal viszonozzunk — egyedül hírlapi elhamarkodásnak. Igen, éppen ma két hónapja hogy kezimhez jutott a' felhozott 272dik számú pest-hírlapi elhamarkodás; és én máig hallgattam, 's ma is hallgatom, ha a' Pesti Hírlap 286dik számában nem mutatkoznak ismét bizonyos symptomák, mellyekhez képest a' Pesti Hírlap hajlama, nem, de még őszintesége is tervem iránt, legalább nekem, kétségesnek látszik.

Bonczolgassuk tehát — habár hosszadalmasnak mutatkoznék is e' műtétel — az egészet egy kissé részletesebben, és mennyire lehet, mélyebb gyökeriben; mert valóban — és e' körül ne csaljuk magunkat — haladásunk minden kérdése, ha t. i. nem czélunk az egész status gépezetét teljes szétbomlásra hajtani 's ennek romjain valami egészen új építvényt emelni, egyenesen két garasos eszmémnek, modificatis modificandis, életbe léptetésétül vagy illyféle aequivalenstül függnek; 's ugyanis, mivel bár akarjunk építeni debreczeni, fumei, dunabalparti, nagyszombati vasutakat, vagy ezek jövedelmét csak hitelezni is; bár akarjunk elrendezni jobbszerű fogházakat, népiskolákat, polytechnicumokat; bár akarjuk vízesatornákkal egybekötni honunk minden folyóit és tavait; bár akarjuk Budapestet, honunk szívet Europa legelső városainak sorába emelni, 's nemcsak országházzal de a' civilisatio minden kellékeivel ellátni; szóval: bár akarjunk szellemi bár anyagit, bár ezt bár amazt, minek egy kis nemzeti látszata volna, életbe léptetni, — és mindenütt megakadunk, ha milliárd, 's pedig sok és szapora milliók nem állnak rendelkezésünkre.

Vessen ennél fogva, ismétlem, a' nyájas olvasó minden elfoglaltságot 's párthajlalmot magátul, mellyhez képest a' hazának nem egy fia, fájdalom, de csak hallani sem akar, 's annál kevesebbé olvas ellenvélelményt, miképp aztán természet szerint vagy nem lép életbe semmi, vagy csak egyoldalú és csak emészttelen assimilálja magát a' nemzeti testtel, 's ekképp vagy szünetlen pang, vagy lázba keveredik a' hon.

Az, ki vörének valódi híve, 's e' szerint nem áldozza fel honunk javát mellőkes nézetének, azaz vagy saját hasznának vagy dicsvágyi szomjának, 's e' felett lángoló honszeretetének daczára, viszont illusiók nélkül képes megbirálni jelen körülményinket, az, bármilly nagy ellenzékben legyen is egyébiránt bár kivel és bár mi körül, egyben legalább köteles kezét fogni, vállat vetni, és ez nem egyéb mint az „Adó” kérdése. 'S ugyanis, mert honunk, ha készakarva 's legotrombábbul nem akarjuk magunkat elszédíteni 's csalálmakba ringatni, naprul napra aggasztóbban közelít valami feneketlen csődperféle örvényhez, mellyben a' magyar vér 's magyar alkotvány alkalmasint örökre elmerül, és mellyet ekként minden áron távol tartani kell; ugy hogy az, ki se hogy sem kíván illyeshez járulni, azaz ki sem így sem amugy nem akar kitelhető fillérével hazája bukásával legszentebb kötelességileg szembe szállni, minthogy csődper ellen nincs más gyógyszer mint „pénz” vagy „hitel”, — az, ábrándjai közt vagy nem tudja, mit tesz 's vízbe fuladóhoz hasonlít, ki nem látja a' mentésére siető bárkát, de e' helyett szalmaszálak vagy fényes buborékok után kapdos, vagy — nem átalom ezennel kimondani — egyenesen gyáva here, kinek a' haza soha nem volt egyéb mint privát élelemház 's csak önmagát illető kinstár; vagy nyomorult hypocrita, ki a' haza szent nevét, magasztos kiserőivel egyedül eszközül használja saját ocsmány czéljai elérésire!

A' conservativ és haladó — mint egyik előbbi „Két Garas” cikkemben érintém — helytelenül különböztetett pártoknak daczára „Adózók” 's „Nem-adózók”-ra osztott is ennél fogva honunk kiváltságos lakosa, igen, ennél fogva; mert bárki mit mondjon, sok becsületes magyar ember, melly még van, tisztán felfogván vagy legalább sejdítvén nemzeti diagnózisunk aggasztó létét, késznek érzi magát, habár nehezen esnek is, csakély töredékével még is és akárminő társaságban kiállni a' gátra, csakhogy vére, csakhogy szabadsága ne bukják.

Hozzuk emlékezetünkbe a' legközelebb történeteket, 's nem fogjuk tagadhatni, hogy az adó kérdése a'

legelégzőbb politikai nézetűeket ugyszólván egy pontba hozá. Mihez azt vagyok ragasztani bátor — 's itt különös figyelemért esedezem — hogy még sokkal többet 's alkalmasint a' nagy többséget egyesíté vala egy pontba, ha bizonyos párt, 's meg akarom engedni szent, de Isten tudja, szerencsétlen buzgalmában nem sorozza mind azokat keverten és leggyűlöletesebben a' nem adózók gyáva 's valóban megvetést érdemlő osztályába, kik szintugy buzogtak 's buzognak áldozni a' honért, mint bármilly magyar „Exaltado”, csakhogy olly modorban, és olly formák 's olly biztosítékok közt, millyeket az ugynevezett „haladó”, de jobban mondva „adót buktató” párt látott kitűzni jónak, adózni nem akartak 's nem akarnak.

Nem nem! Magyarországon — 's én nem szeretek a' nemzet nevében szólni, de arrul tökéletesen meg vagyok győződve — sokkal kevesebb, szavazattal bíró kiváltságos van, ki egyáltalában semmihez járulni nem akar, mint létezik kiváltságos, ki illyes vagy ollyas alakban de őszintén kitelhető tehetségével hona javáért a' gátra kiállni volna kész.

Ha ki a' vármegyei kezelés eddigi örvényeibe 's a' nélkül hogy látszata lenne, pénzét lökni nem hajlandó, abbul még nem következik, hogy azért a' „Nem-adózó” gyűlöletes szégyennevet már rája sütni szabad volna.

Az adó kérdését illetőleg némi tekintetben három osztályra szakad a' magyar kiváltságos közönség. Az egyik osztály kirekesztőleg a' domestica egy részének elvállalásában látja vagy legalább látta eddigelé azon módot, mellyhez képest honvirágzatotól és alkotványilag járulhatna az adóhoz a' magyar kiváltságos; a' másik ellenben a' domesticabani részesülés nélkül is gondol járulhatni 's akar is járulni honunk kifejtéséhez; a' harmadik osztály végre, ha tán nem mondja is ki, vagy tán éppen ellenkezőt állít, sem a' domesticában sem más bármilyen nemű teherben egyáltalán részt venni nem akar, 's e' szerint tulajdonképp, mint fentebb érintém, két fő vonásra szakadott és szakad a' magyar kiváltságos közönség, ugymint „adózni akarók” és „adózni nem akarók”-ra, azaz dolgozó méhekre és herékre, vagy más szavakkal „tény-hazaifakra” és „száj-hazaifakra”, mert én legalább egy cseppet sem vonakodom minden cikornyá nélkül itt egyenesen herének keresztelni azt, ki mennyire tehetsége bírja, nem volna kész így vagy amugy de valamiképp egy kis töredéket vinni a' haza felvirágztatására, midőn alig létezik olly szerencsétlen, ki egyenesen megvallani nem pirulna, hogy ő a' hazát csak fejős tehénként tekinti, a' haza szent nevét pedig egyedül mellőkes czélainak elérhetése végett pengeti pompásan.

Már milly arányban létezik nálunk ezen két osztály, t. i. mellyik számosabb, a' száj-hazaifak vagy a' tény-hazaifak osztálya-e, azt nem vagyok apodictice számszerint meghatározni képes; annyit azonban fentebbi állításomhoz hasonlólag mondhatok, hogy becsületesen és lelki üdvömön kívül kész lennék mindenemmel kezkeskedni, ha illyes eszközölhető volna, miképp az adózni akarók száma, honunk kiváltságosai közt hasonlíthatlanul nagyobb, sőt az adózni sehogysem akaróké vajmi kis töredék, ha — minden hyperconstitucionalis phrasisok nélkül szólva — 1) az illetők előtt tudva volna, mellyik azon számmennyiség, mellyen felül őt megterhelni senkinek kényétül kedvétül nem függne; és 2) ha valami remény is mutatkoznék, hogy az új teher után új haszon vagy legalább új kellem is fejjik.

És most lépünk pillanatilag a' mindennapi élet viszonyainak gyakorlati mezejére 's kínáljunk meg ezen valakit subscriptióval. Gonosz munka, tudja az ég; volt benne untig tapasztalásom, és bizony mondom nehéz — némelly lelkeseket, kik előtt honunk felvirágzása minden, és némi szelesek, kik mint legyen mindenbe belé toppannak, kivéve — a' nagyobb részt valamire birni, ha tudva van is előtte 1) hogy csak „ennyi” 's nem többet fog legroszabb esetben fizetni és 2) ha olly kecsgetőnek mutatkozik is a' járuléka utáni egybeházasított önhaszon és hazai dísz, miképp azon kétéltűnek még a' legtamásabb sem képes. Még ezen esetben, vagy inkább: ezen két föltételnél fogva sem

számíthatni igen sok magyarra, mert hiába, igen sok magyar, noha természetileg nem fukar, bizony nem szeret fizetni, vagy jobban mondva, egyesülve fizetni, mint-hogy részint soha nem bírta még felfogni az egyesületi szellem büvös hatását, részint Árpád bevándorlása óta mai napig, mi tagadás benne, pénzének csak felette gyér számu kezelője nem csalta meg őt, azért mondom, fizetés dolgában még a felhozott két feltételnél fogva sem számíthatni igen sok magyarra. Hát ha még elmarad ezen most érintett két feltétel, 's nem tudja, tulajdonképp mennyire kötelezi le magát, sőt sejtí, hogy majd felcsigázzák őt jól, legyen csak egyszer a csapdában; más részről viszont felvállalt terhe után magára nézve éppen oly kevés hasznot sejt sőt lát mint a hazára nézve valami új dísz: akkor, ha nem adózó színen jelenik meg a nagyobb szám, éppen nem csuda; ámde az csuda, hogy lehet és van ember, kielőtt illyes váratlan.

'Sime addig is, míg ígéretem szerint annak boncolása jó sorba: valljon mit mivelek, ha megfizetek, hogy az adót megbuktassam, némi főpontokra szorítva azok, miért szült a házi adóbani részvételre izgatás annyi visszahatást. 'S ugyanis azért, mert felette sok, vagy is inkább a nagyobb szám illy módon okoskodék magában: „A' domestica nem állandó és elhatárolt summán alapszik. Egy század óta (példaul Pest varmegyében) majd tizenkétszer annyira nőtt. Főlemeltetése pedig, valamint a követ-alispán- 's a t. b. választás jobbadán némi egyes dicsvágyu pénzfecsérlők-től és fényes szószarnokoktól függ. Ha tehát eleinte nem volna is elviselhetlen, idővel azzá válhatnék, sőt bizonyosan azzá válik — mert vajmi sok az ehes és egyedül a sült galambot kedvelő magyar, — ha, mint ostrom-visszaveréskor, nem állnánk sajátunkat védőleg éjjel nappal drága (L) cortesekkel a gáton, mi nem legjobb 's e' mellett nem leggazdaságosb mulatság. És ezenfelül: felét fizetve annak, mit eddigelő egészen az adózó fizetett, természet szerint minden megmarad a régiiben; tehát — ne adózunk.“ 'S felriad, boszankodik és gyaláza a tulzó párt, és gyáva csábításról szól; holott, 's nem átalom ezt ismét kimondani, súlyosb nyavalyában sorvadna vérünk, ha illy felszínes manipulációk meggyőzők vala a nagyobb részt, mert ez puha vélt sejdített, midőn a' nem adózunk' rivalgásai által legalább annak adó symptomáját, hogy őt könnyen meg nem nyergelhetni, minél én legalább, constitutionalsabb qualitást nem ismerem, lelje kedvét más egyébiránt bármí másban.

En, mi személyemet illeti, ismétlem, testestül lelkestül, legszivesebben a domestica szerettem volna fizetni; mert éppen azon ignota quantitas és azon zsarnokság, melly azt napról napra magasbra emelni törekedett volna, és mellytől olly sokan rettegnek 's méltán, kényszeritendné az ország olly számos rest, hanyag, kötelesség-felejtett fiait, kik csak fejk vagy szopják a hazát, pro aris et focis-ként nemcsak lakni a hont, de érette küzdve vele virágozni vagy vele bukni; 's ennél üdvösebb semmi nem lehetett volna vérünk ujjászületését tekintve.

A' leglisztább szándékkal, megengedem, de egyszerűsmdn a' legpéldátlanabb felszínséggel, meg kell engedni, kezelt mütétel azonban nem sikerült; míg én személyemre nézve, az egész operatio folyta alatt — minthogy, mint már ezelőtt írtam, fel voltam hívva: ne rontanám meg az ügyet — sem mellette sem ellene de csak egy szót sem írtam sem nem szólottam, 's csak akkor, t. i. Julius 10én léptem, az adó ügyét más alakban szőnyegre hozva, a' nyilvánosság mezejére, mikor annak elbukta-körül maguk az izgató fővezérek énekklék el a' „de profundis“ keserű nótáját, 's ekkép legkisebb kétségem sem lehetett többé, hogy az, ez uttal legalább, miután legvérmesebb sáfárai desperáltak sikerén, elesettnek, holtak, eltemetettek tekinthető, 's e' szerint én azon többé nem ronthatok semmit, mitül annyira tartott az ügynek nem egy barátja; de e' helyettán nekem sikerülhetne azt ismét ha nem is életbe hozni — mit egyébiránt éppen nem követelek, mert igen ismerem hatásom parányi létét, 's e' mellett vesztett ügyet nehezebb kivívni, mint szüzet — de azt legalább némileg mind azon odiumaibul kivenni, mellyekbe sülyeszté azt a' tulhév.

En loyalliter bevártam az adói izgatók mütételének egész folyamát lepergésig, 's csak akkor, midőn elesett az, léptem pályára, szerencsémét leglisztább szándékkal saját modorom, saját eszem szerint azon ügy körül megkísérlendő, melly ügy sikeres eldöntésén, 's mielőtt késő volna, forog ítéletem szerint létünk és nem létünk.

Már ez után, kérdem hazánk méltányosbjaít: nem volt-e némileg jogom azt várni sőt azt követelni, hogy hasonlólag minden bolygatás, elferdítés 's gyűlöletes-sé tétel nélkül tervemet legalább fővonásokban 's félig meddig kitárni engedjék, legalább azok, kik az adó dolga mellett olly hangosan 's látszólag olly őszinteséggel szólaltak meg nem szűnőleg fel?

A' loyallitas törvénye szerint, mellyhez képest, azt a' jelen esetre alkalmazva, az adó dolgát valóság-gal és őszintén szíven hordó köteles lett volna fáradozásimnak szabad kört engedni: hadd futnék azon egészen vagy legalább némileg keresztül, — a' loyallitas törvénye szerint, mondom, nem várhattam kevesebbet.

Mennyire felelt azonban meg várakozásomnak, 's azt hiszem, legméltányosb várakozásomnak a' 272dik számú pesti hírlapi cikkk, mellyet *) alatt egész kiterjedésében ide csatlok, melly már akkor jelent meg, mikor pályámon még valóság-gal meg sem indultam, 's mellyet a' jövő számban veendek még egy kis részletesb boncolás alá, — arrul ítéljen a' nyájas olvasó.

*) Adó. Tisztelt barátunk, Balogh János ur, főbb hét előtt egy cikkk beküldésével örvendeztetett meg az adó dolgában. — Miért nem adtuk azt ekkorig? 's miért adjuk most is töredéki-leg? az iránt neki magánylag számot adandunk, 's nem lehet kételkednünk, hogy okainkat elégseni fogja. — De még most is, mielőtt az adó dolgában becses értekezésének csak töredékét is közölök; vagy is helyesebben, mielőtt az adóról fejtegetéseket újra megkezdenök, egyetlen észrevétel kell előre boesátanunk azon momentumra nézve, melly időközben az adó-kérdés iránti nyilvános eszmecsere mezején feltűnt.

Mintegy két éve, hogy a' házi adó kérdését agítani kezdettük, 's kezdetben mindjárt, 's folytonosan mindig a' házi adóra (megyei 's országosra) szorítokozánk; mert szemünk előtt tartók, hogy alkotmányos ország polgáraihoz szólunk 's ezek közt az adómentes nemességhez; azt gondolok tehát, hogy az alkotmányosság eszméjével sem volna megegyezhető, de a' köztelherviselés elvével megarátkozásra sem igen volna édesgető, ha mindjárt olly adó elvállalás-rai készségünk nyilvánításával történék be az ajtón, mire nézve az adótól idegenkedés enyhítőjeül nem hivatkozhatnánk azon alkotmányos garantiákra, mellyek nélkül adó fizetni széles e' világon soha egy constitutionalis nemzetnek sem jutott még eszébe, sőt a' melly garantiák egyenes különböztető jelek a' szabad és szolga nemzet közt, 's az alkotványosság lényeges criterionjai. — Nem azt mondók tehát „mi ké-szek vagyunk mindenre adózni, felelőség, számot-követelés, feltétel nélkül“ — mert ez bizony nem igen édesgető argumentum; hanem azt mondók: „hagyjuk a' hadi adó kérdését az országvédelmi rendszer átnézése idejére; hanem vállaljuk el a' házi adó aránylagos együttviselését, mert erre nézve kezünkben van mind azon garancia, mi nélkül adó fizetni annyit tesz, mint constitutionalis polgárnak nem lenni; ezt mi magunk határozzuk meg, magunk vetjük ki, magunk kezeljük, magunk veszünk róla számot, szóval: magunk tesszük mind azt, a' mi az adófizetést a' valódi szabadság legfőbb manifestációjává avatja; 's így bírjuk mind azt, a' mit alkotványos nemzet a' köztelherviselés feltétel-leül kívánhat, avagy valaha kívánhatott.

Mi ezen tactica eredményét mind a' mellett is, hogy értetlenebb nemestársaink felizgatása az adó dolgát pillanatnyilag problematikus is teszi, meglehetősen elégtelhetjük, — mert, bizton merjük állítani: nincs nemzet, mellynél békes uton, e' kérdés az adómentes osztályoknál valaha ennyire haladt volna. Midőn Irlandban, először üték fel a' repeal zászlóját; annak még csak ennyi sikere sem volt. — Egy vágásra előfa nem dől. — Azonban voltak, kik azt mondák: itdomatlanul kezelök a' házi adó kérdését; és zátonyra vivök, és isten tudja, mit nem tevének. — Mi (mert gyarló emberek vagyunk) ájtatos kebellet várök annak mintapéldányát, mint kellett volna, vagy kellene most az adó körüli eszmecsere-t vinni, miszerint azonnali eredményre jöhessünk. — Végre megérkezék a' tanulás per-cze 's legelső lépésül azon állítás, hogy a' ki minket ildomtalanságrul vádol — mint a' l-k o t v a n y o s p o l g á r — sublimis ildomsággal kinyilatkoztatja: miszerint ő a' világon mindenre 's minden felelőség, minden számot-követelés, minden feltétel nélkül kész adózni; — természetesen csak maga részéről, mert neki van; de ezen politikai hitvallomását másokra nem tolja stb. — Nekünk csak most vala tehát alkalmunk azon oktatásban részesülni, hogy alkotványos országban az embernek szabad más politikai hitvallomásának lenni saját személyére nézve, 's másnak a' közönségre nézve; — de akármint legyen is ez, nem kétségeskedünk kijelenteni: hogy illy anticostitutionalis confessional kezdni az adófizetés esz-

Többnyire, mielőtt berekeszteném e' cikkket, még némiekre figyelmeztetni vagyok bátor a' tisztelt közönséget.

Ha ki bizonyos ügynek nem barátja, éppen nem vétkezik a' loyallitas törvényei ellen, ha legott utját állja az egésznek. Ha ellenben barátja valaki bizonyos ügynek, 's neki nem sikerült azt életbe hozni, annak már — legalább mennyire én fogom fel a' loyallitas szabályait — nem illik 's ekkép nem szabad, nehézségeket gördíteni az ellen, legalább mig nem végezte be némileg eljárását, ki hasonló czélnak elérésére végett lép pályára. 'S ki ezt teszi, a' loyallitas csorbitása mellett még könnyen azon gyanuba is esik, mintha a' dolog sikere nem fekünnék annyira lelkén, mint saját maga vagy pártjának érdeke.

Lépett volna tervem ellen a' pesti hírlap akkor fel, mikor fővonásokban némileg már kifejtém vala annak fő lényegét: ugy nem szölok vagy legalább panaszolva nem említem az esetet; mert ki a' nyilvánosság mezejére áll, bár ki legyen is, az nem követelhet kiméleti kiváltságot; midőn más részről azt hiszem, mindennek, ki valamely ügy barátjaul adja ki magát, kötelessége azt, ki a' mellett szól, habár más modorban is, legalább fő vonásilag kihallgatni, mielőtt eljárást olly idétlenül legunyolná 's gyűlöletesessé tenné, mint azt a' pesti hírlap ide kapcsolt cikkkében tevé; mirül a' tisztelt olvasó könnyen meg fog győződni, ha olly szives vagy inkább olly méltányos és igazságszerető, legelsőben is megolvassni a' most érintett 's ide csatolt pesti hírlapi cikkket, 's aztán emlékezetébe hozni, hogy e' cikkk rögtön legelső, Adó' közlésem után, mielőtt be-várta volna de csak a' legközelebbit is, már fejme-ro sújtá a' legszívtelenebb anathemat.

Háboru, tollvita, ujhuzás a' pesti hírlappal azonban nem czélok, tudja az ég. De akkor, midőn egyedül rectificált nézetek képesek minket azon tömkelegből kikormányozni, mellyben részint körülményileg, részint felhevült vörileg keringünk, akkór olly tárgy tökéletes kifejtése végett minden tekintetnek háttérbe kell vonulnia, melly tárgyhoz egy Deák Ferencz kötő politikai létét, 's alkalmasint méltán, minthogy azt szoros igazságilag lehetetlen politikánk 's minden eljárásunk alpha és omegája-ként el nem ismernünk; 's pedig mert új kulforrások 's innen közelkező nagyobb tehetség, vagy más szavakkal: az adó kérdésének vagy más alakbani diadala nélkül — tán a' vegyes házassági 's efféle metaphysikai kérdéseket kivéve — bizony semmiben de csak egy tapodtat sem fogunk haladni.

Vegyen tehát egy kis időt magának a' tisztelt olvasó, ismételve kérem, 's üssön bár, csak hallgasson ki: 's előre tudom, meg fog győződni, hogy vannak bizonyos hazai életkérdések, mellyek előtt minden antipathianak, minden pártérdeknek elhallgatni 's annyira megszűnni kell, hogy víja ki a' sikert bár Péter bár Pál, vagy jobban mondva: bár Péter bár Pál a-rassa a' kivívott sikeri tapost, ha tán érdemellen 's ekkép bitorolva is, azért mindegyik, ki hazafi mérvvel jog-talan' ékeskedni nem akar, köteles, mennyire csak bírja, annak kifejtéséhez járulni, vagy azt legalább

méjének népszerűvé tenni akarását, a' legildomtalanebb ildom, mit valaha ildomos ember kiildomozhata. — Vettünk is nyomban egy igen drasticus modoru barátunktól egy levelkét, mellynek gyengébb, tehát közölhető része ekképen szól: „Ha valaki az adókérdést le kívánja a' zátonyról eszközölni, igen ajánlható neki, hogy azon eszmék körében forogjon és maradjon, mellyek az alkotványos élet feltételeit képviselik, különben híhetök, hogy hajója nem fog vitorlázni; mert valószínű, hogy bármely személyes vonzódással és szeretettel viseltessék is az absolutismus iránt, igen számos magyar fog találkozni, ki az alkotványt pártolandja és védendő, a' meddig — tudja. A' mint tehát minden alkotványnak legelső és fundamentalis ismertető jegye, elve, életfeltéte: a' nemzet vagyónaruli rendelkezés, a' bevételek és kiadások szigorú összevetése, számolása, fentartva a' képviselő test részére, vagy semmi fogalma nincs azon egyének az alkotvány es mélyéről, ki számadás és felelőség nélkül akar adózni akármire, akármennyit, — vagy az alkotványos élet reá nézve horreur, tehát a' szolgaságot — itt bizonyosan a' ragyogót — sokkal előbb helyzi. S o i t, de siker reményével senki sem tolhat egy alkotványos nemzet elibe, absolutismus ideákat, elveket, formákat, érzelmeket, és azért ki sem is kerülhetök, hogy az ollyiró, a' ki ezt teszi, horreur-t okozzon.“ E' momentumot nem lehet hallgatással mellőznünk, midőn az adó kérdése lapjaink hasábjain újra felkerül. (L. a' p. hírlap 272 sz.)

nem nehezíteni, nem hátráltatni; és ilyen hazai életkérdés, mely körül így vagy amúgy, de valamiképp egyösülni kell, ha valódi élet 's nemzeti felvirágzás helyibe nem akarunk állítani szünetlen rideg elfitogtatást és parlag szódagályt, bizony mindenképp az adó kérdése.

Fejtessük ehhez képest annak lényegét, és pedig a pesti hírlap 272dik számára hivatkozva, még részletesebben jövő alkalommal.

Gr. Széchenyi István.

Országgyűlési közlemény.

LXXXIX. ker. ülés, oct. 16kán, d. e. 9 1/2

órákor. Elnökök: Ruttkay K. és Draveczky Aloiz Turóczi és Zemlény m. követei; naplóvivő: Domeczky Lajos; jegyzői helyettes: Szemere Bertalan. Az ülés megkezdése előtt felhívá egy ker. követ a megyék emlékeztetőjára, hogy más nap (oct. 17kén) az olly sokszor nehezen nélkülözöttnek ismert Deák Ferencz 40ik évi születésnapja, mely figyelemzetését a követnek, minden oldalról ismételt, „éljen“ zések követék. Ezután tanácskozásba vétetvén a városok belrendezése 100 's 101 §za, hol az határozatuk meg: kik kötelesek polgárok lenni kik nem? nehogy a vélemények sokféle ágazzanak, egy m. követ bizonyos kérdésekre kívánta szorítani az előadásokat 's legelőször is azon elveket elhatározatni, mikből későbbben a 112dik §ban kifejezett nemzetőrségi szolgálatnak minden polgárra egyiránt kiterjesztése, vagy módosítása fog következtetni. Kivánta tehát, hogy a ker. RR. mindenképp az iránt nyilatkozzanak: vajjon minden polgár egyiránt tartozik e részt venni a nemzetőri szolgálat terheiben, v. kivételesen e e' szolgálat alól az ügyészek, hivatalnokok, szóval minden honoratior; továbbá: általánosan fölmentessenek é, vagy csupán saját személyeikre nézve, főmaradván helyettes-állítási kötelességük, 's végre: vajjon a helyettesítés engedelmi jogát magára a városi tanácsra kell é bizni v. nem? Ő saját véleménye szerint, a honoratiorokra nézve kívánta csupán az önszemélybeni helyettesítést megállapíttatni; más egyes polgárokra nézve pedig a helyettesítés engedelmi jogát, a helyett, hogy azt eddig a tanács gyakorolta, a városi gyűlésre kívánta bizatni. Azután felszólalt képviselő nem kívánt különbséget tétetni a polgárokközött olly formán, hogy legyenek bizonyos lakosai a városnak, kiknek a polgárrá-levés kötelességül tétessék, holott mások folszabaddittatnak, egészen saját tetszésükre hagyatván azá lenni vagy nem lenni. 'S midőn egy részről könnyebbítő szándékot látott abban, hogy a ker. RR. a polgárok egy részire nézve a helyettesítést akarják létrehozni, más részről épen nehezítést talált a dologban, minthogy a helyettesítés több költséggel jár. Szabad akaratjára kívánta tehát bizatni minden városi lakosnak a polg. jogok el- vagy nem vállalását, nemkülönbén a velők járó kötelességeket is, nehogy másképp erőszakolás által a szándékolt jóvadalom (beneficium) helyett maleficium legyen. Egy más követ a 112dik §ban előforduló eszméjét a nemzetőrségnek nem ide, hanem az orgvédelmi rendszerének általános kérdéséhez tartozónak ítélte. Egyébiránt itt látá az első nehézséget, hogy a birtokmennyiség megállapításának javaslata félre vetetett, nagyon természetesen tartván, hogy azt, ki nek csekély ingatlan birtokából alig van 4ftnyi tiszta jövedelme, polgárrá lételekor arra nem kötelezhetni, hogy magának örseregi egyenruhát csináltasson. 'S vajjon, ugymond, miután a 80, 60 és 40 pftnyi házbér is polg. qualificatióképen állíttatott föl, nem épen a polgárok vesztéséigével történi é a nemzetőrségi tehernek polgári jogokkal összekapcsolatása? Az előbb szónoklott követ azt válaszolá, miképp itt igenis maga helyén van a nemzetőrségi kérdés elhatározása, miután a jogokkal együtt a kötelességekről is szükség szólni 's intézkedni. Elmondá következve a városok eddigi gyakorlatát, miszerint az örököségi kötelesség a nagyobb résznél eddig is fenn volt, 's csak néhány körében hanyagoltatott el az a tanács által. Ezt szintolly kötelességnek tartja, mint az adózást, általános elv szerint mindenkire kiterjesztetni; mennyiben mindazáltal egyes személyek akár betegség, akár más elegendő ok miatt magok azt nem teljesíthetnék, a feloldozás jogát, a városi közgyűlésre kívánja bizatni. Erre több oldalról, elfogadjuk " fölkialtás hallatott, de többen kívánván még a kérdéshez szólni, még több előadás is történt 's köztük egy város részéről is, ki a polgárrá levésre kötelezés vagy nem-kötelezés kimondása által szinte nem akart közfalat föllálitani, egyszersmind a polgárrá létele eszméjével összerhehetlennek nyilatkozatván, hogy az ehhez kapcsolott terhektől valaki dispensáltathassék. Kivánta: számassék

el mind azon teher, mely a polgársággal együtt jár, hogy magával jó előre kiki számot vehessen: vajjon megbirja é azokat vagy sem; miután pedig azokat elvállalja, alóluk fölmenthető ne legyen. Ez 's több előadás ellenére is, az érintett javaslatot ismétli „maradjon“ -nal magáévé tette a többség. Olvastattak azután a 102, és 103 §ok, 's ezek utóbbika ellen, mely a diszpolgárság megadatásáról szól, jogot tulajdonítván a városnak fölvehetni polgári sorába olly egyedetek is, kik a város községéhez nem tartoznak, ha azok tulajdonságaik 's érdemeik által magoknak a köztiszttelelet megszerzették. Tétetett ugyan kifogás, azon szempontból, nehogy a pusztá czimek ez által is szaporíttassanak. E' kifogás azonban viszhangra épen nem talált. Történtek megjegyzések a 103 §ra is, különösen azon módosításra, mely a LXXIX. ker. ülésben az 1840: 18 t. cz. tartalmához képest a testületek és társaságok tagjaira vonatkozólag tétetett, miszerint ezek is polgároknak tekintessenek, habár a városban nem laktának is. Egy városi 's egy megyei követ felhozák, hogy e' szeriat majd a cözéheknek ömühelylyel nem bíró tagjai, sőt valamely kereskedelmi társaság vagy gyáregyesület részvényesek is polg. jogokban részesíttetnének. Észrevételük azonban viszhangra nem talált. Az osztatlan vérekrül és közös birtok tulajdonosairól rendelkező 105 és 106 §ok némelly ellenzések daczára is kihagyatni rendeltettek. Élénk vitatkozás tárgya lón a 108ik szakasz, mely rendel a) hogy minden polgár a városi képviselő testület tagjai; 's az országgyűlésre küldendő követet közvetlen választja; b) a városi képviselői testület tagjává, országgyűlési követé 's városi közhivatalokra, mennyiben e' jelen törvény kivételt nem tesz, 's az utóbbiakra nézve a megkivánt személyes kiképzéssel bír, választathatik. Az a) pontra nézve az elsőben felszólalt városi követ azt kíváná utasítása következtében, hogy az egyetemes polgárság ne csupán az országgyűlési követet válaszssa, hanem az egész városi tisztviselőseget is. Nyomban utána egy m. követ valamint az első választásra vonatkozólag korábban előterjeszté, a másodválasztókra nézve is adóbeli qualificatiót kívánt föltétezeni. Egy másik m. követ pedig ismétlé az előbbi kerül. ülésben előterjesztett kívánatát, hogy választási qualificatio gyanánt a magyar nyelv tudása is állapíttassék meg, 's ezt annyival inkább figyelmébe ajánlá a ker. RRnek, minthogy a Hírnök utolsó számában az foglaltatik, hogy mult alkalomkor i javaslatát a többség hallgatással mellőzte. Előadását azonban több oldalról a szerkezet megtartására célzó „maradjon“ követé. Az a) pontra vonatkozólag felszólítást intézett egy m. követ a ker. RR. egyik tagjához, hogy a qualificatiokról történt közelebb tanácskozásokkor tett azon nyilatkozata szerint, miképp akkor a qualificatiók szigorú föllállítását azért mondotta fölöslegnek, mintha csak az első rendű választók jogosítása forgott volna kérdésben, 's mivel a külföldi példákat is azért nem vélte ott alkalmazhatónak, most, midőn a másod-választókról vagy is képviselői testületről van szó, nyilatkozzék a qualificatiók iránt bővebben, 's nyujtson neki felvilágosítást vagy fogjon vele kezét. Utána a qualificatióknak egyik leghatályosb szónoka kiemelé a kérdés fontosságát, miszerint a követválasztástól nem csupán a megbízó hatóság jólléte, hanem igen gyakran a haza boldogsága is függ; 's így a választók a hazának is felelősek, ha netán könnyelmű vagy tehetetlen követet küldenének. Illy esetek eltávoztatása végett minél határozottabb qualificatiók föllállítását sürgeté másodválasztókra vagy is képviselői testületek nézve, kiknél nem csupán a jó akarat és becsületességnek, hanem értelem és miveltségnek is kell párosulni. Miután kétségbevonhatlan, hogy a követek megválasztása mind maguk a választók, mind a választatandók személyire nézve legnagyobb oratosságot parancsol, kérdi: vajjon küldhetnek é országgyűlésre kellő tulajdonságokkal ellátott férfiakat azok, kiknél a szabadság gorombasággal karöltve jár, 's tanácsos é a szerkezet szerint azokra bizni a követválasztást, kik a már megállapított §ok szerint polgári jogokra alkalmasoknak nyilatkoztattak? Amerika példája, hol a választók egymással hajba kapnak, zsebeikben pisztolyokat rejtnek 's vérengzéseket követnek el, ellenkezőt bizonyít; hasonlólag ellenkezőt a megyék példája is, mellyek pedig az 1625: 62 t. cz. szerint mindenkör jó birtokost köteleztettek követé választani, 's eszükbe sem jutott nem az urak közöl küldeni követet. Mitörténi máj a szerkezet értelmében a városoknál; olly egyedet küldetethetnének orsz. gyűlésre, kik a haza általános érdekeit felfogni nem képesek, 's így mindent saját kebelbeli érdekeiknek rendelnének alá; mert valamely csábító népszónok által fölvezgattatva, magok közöl küldenének követet, köztük is találkoznán

erre vágyódó, tudván azt, hogy mint köv. szerepet játszhattik, 's 6ftnyi napdíjat is kap. Más következtései lennének ollynemű tömeges választásoknak a városokban mint a megyékben, mert ott lakosság egy helyben 's egymással sokszoros érintkezésben áll, holott megyékben külön tájakra oszlik el. Mulhatlanul szükségesnek tartja tehát a szerkezet megváltoztatását 's mint a tisztv., úgy a követválasztás is ne az egyetemes polgárság, hanem a képviselői testület által történi. A nagyobb szám nem küld jobb v. értelmeseb követet azért mert nagyobb, másképp p. o. Bihar, Máramaros, szükségkép tökélyeseb követet fogna mindenkör küldeni, mint Ugocsa vagy Torna. Legfőbb figyelmet érdemel mindazáltal azon összeütközés, mely a szerkezet szerint támadni fogna abból, ha a követet az első választók küldenék, utasítást pedig a képviselők adnák; mert ekkor megtörténhetnék, hogy az utasítások a választók akaratjával ellenkeznek, 's így a követ visszahivathatnék épen akkor, midőn talán leghivebben teljesíté kötelességét; azt pedig a ker. RR. már eleve kimondották, miszerint az első választóknak tanácskozási jogot nem adnak. Jöhetnének tovább ellenkezésbe a követválasztók és utasítók, ha talán a visszahívási jog a képviselőknek adatnék; mivel tulajdonképp csakugyan azokat illeti a visszahívási jog, kik a követnek utasítást adnak, ezek itélhetvén meg csak, ha vajjon teljesítette é utasítást? Ekkor azon körülmény fordulhatna elő, hogy a képviselők, elégiületlenség esetén, a követet visszahívják, a választók pedig ujjolag elküldenék, 's így a követ mind a képviselőket mind utasításikat kinevetné, 's lennének azok egy nagy semmi. Kérte ennélfogva javaslatának elfogadtatását; vagy pedig, ha a követválasztást egyedül magukra a képviselőkre bizni nem akarják, legalább módosítsák úgy a szerkezetet, hogy az első választók maguk annyi tagot válasszanak, mennyi a képviselő testület, 's ezek válaszsák aztán a képviselőket. Utána egy városi követ a megyékben is elhárítandóknak mondá a zavarokat, nem hogy azokat még a városokban is meghonosítani akarná. Ő tehát mind a követ, mind a tisztviselő választást egyiránt a képviselőkre bizatandónak sürgeté. Egy m. követ nagy ellenkezést látott abban, ha a választás és utasítás külön testületre bizatnék, 's ezen úgy vélt segíthetni, ha a képviselői rendszer-elfogadással az instructio-adás eltöröltetik. Hoszsu 's kimerítő szónoklattal igyekezett e' tárgyat fölvilágosítani egy másik követ 's legelsőben is azon különbséget tünteté ki, melly tisztviselők és követek hivatalos állása között van, 's a tisztviselő-választást a képviselő testületre kívánta bizni, mellynek tagjai a város dolgait 's viszonyait ismerni kötelesek, 's így nekik nemcsak jó akarat 's becsületesség, hanem értelmesség, tudomány is szükséges, holott a követek megválasztásához csupán bizodalom, 's annak megítélni tudása kívántatik: ki a legbecsületeseb 's legmegvesztegethettebb ember; mert, a követben utóljára nem az értelmiség tetőpontját kívánja, hanem a becsületességet és szilárdságot, mellynél fogva minden kísértetnek 's vesztegetés bármilly nemeinek ellenállni tud. Ő tehát a szerkezetet pártolja, 's nem fél sem zavaroktól sem attól hogy a szegényebb választók majd magok közöl küldjenek követet; hisz a megyéknél sem található példát hogy főbírósságra vagy alispánságra olly módon választott volna a szegény nemesség. Legkevesebbé tartott azon összeütközéstől, mely a követválasztók 's követutasítók közt támadhatna, mert a képviselő az egyetemes polgárságnak lesznek mintegy kifolyásai 's így azok érdekével ellenkezőt aligha fognak utasításul adni; 's bizott azon többségben, melly, ha a követet megválasztotta, utasítást is önszemélyben fogja eszközölhetni. Végül szónoklatába szövé a pesti körlevelet is, mint ollyat, melly a városokat allarmirozta, 's őket egyszersmind az előbbi zavarban maradásra kényteleníti. A benne foglalt elveket ő nemcsak helyteleneknek 's károsaknak nyilatkozatá, hanem kimondani kötelességének is tartá, hogy ki e' Pest városa tanácsa körlevelében foglalt elveket magáivá teszi, az vagy föl nem fogta hazánk mostani állását, vagy nem akar a városoknak szavazásjogot adni; mert az egyes szavazatok sürgetése által részint a tanácskozás gátoltatnék, részint lehetlenség sürgettetnék, mert zárt testület követeinek az országgyűlés semmi esetre meg nem adhatja a követelt egyenkinti szavazást. Ezen előadás az érdeklött város követét felszólásra bírta, válaszolólólag a mintegy ellene irányzottakra, 's az 1608ki törvényt idézte, a városok követelését kifogástalannak mondá, azt pedig, mintha a körlevél-bocsátók a városok rendezését nem akarnák, gyanúsításnak, 's illy előadást nem parlamentarizmodorúnak állítá. Ez válaszokat és czáfolatot vont maga után, mellyek-

rinti vagy nyilatkozási többség fog-e határozni? mire az elnök azt válaszolá: hogy ő a RR. többségének akaratát tolmácsolandja. Miknek következtében ezuttal azon dühös és kítőző feleléseket, melyek itt egymást halmozva érték, elhallgatva, végzésül a követek visszahívása mondatott ki, erre a cortestelben ellenzék visszavonult, Uray Bálint k. tan. és Gabányi Sándor fősz. b. pedig a többség által követekül kiáltattak ki, s nyomban fel is eskettek. Másnap követi utasítások kerültek szőnyegre 's csudálkozás lép meg az embert, mily szabadelmű utasítások adtak sokban az eddig nem épen a szabadelműség zászlójához tartozott képviselőknek. 'S a gyűlésben cselekszünk, ha a követ-visszahívó és új követválasztó végzést, a jegyzőkönyv tulajdon szavaival közöljük: Indítványba hozatott, hogy miután a megyéhez f. évi sept. 26-ról 35,832 sz. alatt bocsátott 's e' közgyűlésen már felolvasott k. intézvény ő cs. kir. fels. legfelsőbb parancsánál fogva a megye f. e. auguszt. 28-án tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározott újabb követválasztásnak egyedül e' részben fenálló törvényes szokástól eltérő módját tiltaná le, azon hatósági jogát pedig a RR-nek, miszerint jelenlegi követeknek, kik bizodalmat nem bírnak, visszahívásával, más követeket választassanak, nemcsak kétségbe nem hozza, sőt végső sorában előfordulandó újabb választásokról szólván, a RR-eket csupán a régibb törvényes szokáshoz szoros alkalmazkodásra emlékezteti, e' megye jegyzőkönyveiből pedig számos példával bebizonyítani lehetne, mikép orsz. követek választása 's illetőleg változtatása közgyűlésekben a' nélkül, hogy e' végre a' nemesség különösen meghivatott volna, akárhányszor tételt, 's ezt jelenleg tenni a' RR-nek annyival inkább hatalmukban áll, mivel e' közgyűlés épen a' követségi ügy elintézésére 's a' körülményekhez képest az ujonnan elválasztott követeknek megbízó-levelekkeli ellátására vala előleg kitűzve: a' fen levő követek mindjárt e' gyűlésből hivassanak vissza, 's választassanak helyökre szintén e' gyűlésben újabb képviselők. Ez indítvány a' jelenlevő KK. és RR. világos többsége által pártoltván, a' jelenleg országgyűlési követek visszahívása, az irántuk kifejtett bizalomhiány 's a' megye nyugalma visszaszerzésének tekintetéből elhatározatott, egyszerűsmdin helyökre követekül Uray Bálint k. tanácsos és Gabányi Sándor főszb. megválasztván, e' minőségben az előtők fölolvastott esküt, a' RR. egyhangulag sürgető kívánatára azonnal le is tették, miután részökre a' követi megbízó-levél kiadatni, e' határozat pedig mind a' nm. k. személyenként ural mint a' követi tábla elnökével, mind a' visszahívott követ urakkal jegyzőkönyvi kivonatban tudomás végett közölni rendeltetett. 'A' járásokban utazott és zárt ajtóknál működött küldöttségek a' szavazó eredményt így terjeszték elő: Ura y 3836, Gabányi 3818, Ujfalu 1512, Kovács 1473. Itt nem azt csudálhatni, hogy a' küldöttségek Uray részire többséget mutattak fel, hanem azt, hogy Ujfalu és Kovács 1500 szavazatot nyertek. A' megye főllirataiban 's jegyzőkönyveiben 4000 békos választó és 143 gyilkos állittattanak egymás mellé. És ime most ama pártnak saját küldöttségei által folytatott szavazatadászatban a' 4000 szám meg nem telik, míg a' 143 másfél ezerig emelkedhetik, a' p. hirlap levelezőjének valóban helyes megjegyzése szerint.

Aradmegyei közgyűlés. Sept. 11-én első alispánunk elnöklété alatt szép száma jelent meg közgyűlésünkben a' zrínyis Rknek. Egy héti tanácskozásunk korszerű eredményt rövid sorokba foglalom köv. Első napi tanácskozásunk néhány órában csak kisgyűlésünk jegyzőkönyvei hitelesítették meg, elintézését sürgető tárgyaink halmazának zárait elnökünk bánattelt kellemes hangjain előadott szomorú tudósítása kevés időre még lebilincselé. Vásárhelyi János forrón szeretett bíránk halála volt a' döbbenő hír, mely mondhatlan fájdalom érzelmeivel zavará meg minden jó nyugalomát, mert üresnek látók e' széket teremünkben, melyről Vásárhelyink tapasztalás-dusan lelünkbe harsog az örök igazság magas szavátát 's ritka lelke ragyogó sugárival árasztott világot azok keblébe, kiket önérdék homályos sugalma rabulbítésele az anyira gyűlöltségedés szirtjeihez. És elhagyók tanácssteremünket, 's kedves halottunkhoz vívők könyeink özőnét, utolsó tiszteletzalogot nyilvánítva aziránt, kihez vonzalmunk oly határtalan volt! Köv. napokban folytatólag tanácskozván, legfőbb helyről érkezett, 's hatalomkart rendelő két rendbeli parancs nem fogadtatott el, mivel az illető bíróságok törvényszabta formák mellőzvével jártak el. Országgyűlési követek szép szerkezetű jelentései felolvastván, eddigi eljárásukat tökéletes megelégedésünk

viszonzá. Majd a' büntető rendszeri javaslat olvasták. Mennyire figyelmem e' fontos tárgy körülményeit a' nagy zajongás miatt határozott felfogással követhető, az orsz. Rdek eddigi minden végzényit is sajátinkká tevők. A' halálos büntetés 4 szó ellenére, a' botbéli pedig ellenmondás nélkül törölteték el. Az emberiség szelid érzelmének önjutalma szentelte meg a' RR e' meszse ható határozatának indokál szolgálta bölcs tapintatát. A' kir. kegyelmezést az orsz. küldöttség munkálatának külön véleményéhez képest kívánjuk fogantatosítani. A' hűtlenségi esetekhez soroztatott még azon vétkes tény is, midőn valaki törvény ellenére adót vet ki, és azt beszédi. Párviadalban a' segédekre csak két esetben szabott büntetéseket azokra minden esetben véljük kiterjesztendőnek azon okból, mivel miután a' párba bűnnek nevezeték, bűn címét ölti fel az azokban bármiként résztvevők segedelmi hozzájárulása is, 's azért a' büntetés aránylagos sulya őket is törvényesen érje, annyival inkább, mivel nem tehetvén ki senki magát segédtanú nélkül a' bajvívásban történhető bizonytalanságok személyét erő sulyának; segédek nélkülözhetlen használata mintegy „sine qua non“ annak létrejövésében. Felhozaték e' tárgyban továbbá az indítványzó által az is, hogy a' bajvívókra szabott büntetés alkalmazása a' segédekre nézve azért is szükséges, nehogy a' segédek büntetlensége fenmaradásával a' párviadatok lehetősége épen a' segédek hozzájárulhatása miatt a' sérelmet szenvedett 's a' közönséges világi vélemény irányában küzdőtérre kényszerült felek számára továbbra is nyílt mező maradjon. Végre: mert a' törvények alkotásánál azon politikai nézetnek kellvén uralkodni, hogy ne csak egyedül büntetés szabassék, hanem a' vétkeknek lehetőségig eleje is vétesék, ha a' törvény-suly a' segédekre is nehezül, épen ez által hogy a' segédeknek — kiket egyéb minőségükön felül a' közönség tanúinak nézhetünk — jelenléte gáncsolatik, a' közönséges világ-velemény kényszerít őreje ellen magában a' törvényben hatályos reakciónak keletkezése reménylthetetik. A' kerületi választmányának megyei kicsapongás gátlásául tervezett munkálatát mindenekben elfogadták, valamint az orsz. Rknek Horvátország, és fejeiri petíció körül hozott határozatit is: melyek további pártoltatását követekünk ismét hazafui buzgalmának adók át; b. Lederer, megyénkben fekvő dzsidás ezred ezredese honfúsításra ajánlatott. Eszék latin szerkezetű levele e' tárgyban már hozott végzésünk folytatában felbontatlan visszaküldetvén törvényes kötelességének gyakorlatára szólított fel. Tapasztaltván némelly nagyobb községek adóbeli tetemes hátramaradása, ezen az adózók végromlását siettető késkedés elhárítására többben megyei küldöttség által a' lakosok egyenkinti felhívásával akarának gátot vetni; de előadtván mások által a' bírói tekintély kisebbitése melletti tervnek gyakorlati létesíthetősége; elhatározatott: miszerint járásbeli tisztviselőink egyenkinti confrontatio utján felelet terhe alatt igyekezzenek az adó lehető leggyorsabb behajtásán. Felolvastatott végre egy ügyvéd aláírásával kelt botrányos kitételű folyamodvány, melyben két egyed arról vádoltatik, hogy többeket az iskolai rendes pályáról elvonva, mesterkéltn utakon keresztül usztatják a' törvénytudomány folyamán, nekik általukon ügyvédi okiratot szereznek, 's tudatlanokkal árasztják el ezen pályát, hova más nagy bajjal vergődve, ez által remélt élelmétől kontárok által záratik el. Némelly merészebb állításai bebizonyítására vele közölteték, egyébiránt ezen korunkhoz idegen monopoliumra törekvés haladási ösvényen levő megyénk termében viszhangra soha sem találand. Egy héti nyugodt tanácskozásunk üdvös eredményei felett hazafui érzelmek közt azon vágygally hagyók el gyűlésünk teremét, vajha a' mivellet Europa becsületére oly szent akarattal létesített határozatink szellemi gyümölcseit minőlelőbb élvezni lehessünk boldogok. Jövő közgyűlésünk dec. 11-kére van határozva.

Spanyolország.

(Almeria meghódolt. Barcelonából az idegenek kitiltattak.) Telegrafi sürgönyök szerint Almeria oct. 5-ken meghódolt, Granadában pedig tökéletes csönd uralkodék 's a' kormány biztosan reméli, hogy Saragossa is mielőbb megnyitandja kapuit. — Oct. 9-ken a' barcelonai junta fölszólította az ott tartózkodó idegeneket, hogy 21 óra alatt a' várost hagyják el, mire a' francziák azonnal hajóra menekültek. Ugyanazon nap a' fellegvári és városi álggyuk üdvözlésekkel ünnepélyesíték a' királyné születésnapját. —

Anglia.

(O' Connell válasza Grey gr. fölszólítására) Grey gr. fölszólítása, mellyel a' clontarfi repealgyűlést el-

tíltá, szokott bugyogó angol modorban, csak egész általánossággal azt emelte ki okul, hogy az illy gyűlések könnyen rendzavarra is nyújthatnának alkalmat. E' fölszólításra 15 perc mulva O' Connell ezt válaszolá: Miután a' főkormányzó tul papirjelent meg, melly fölszólítás, vagy legalább az akar lenni, 's melly általánosság és ingatag kifejezésekkel köztudomású tényeket elferdíteni törekedvén, oda látszik irányozva lenni, hogy megakadályozza holnapi gyűlésünket, mellyen kérelmet akaránk az angol parlamenthez intézni, a' törvényhozási egység megszüntetésire, melly olly kártékonyan hat Irlandra; 's miután ezen fölszólítás csak ma 7-ikén este felé hirdettetett ki, következőkép a' közlekedés rendes eszközei által már köztudomásra sem juthat mindennit: tehát mi, a' hű nemzeti repealársulat választmány, komolyan és ismételve kérjük mindazokat, kik főnebbi gyűlésünkön megjelenni kívántak, hogy tüstint vonuljanak házaikba, nehogy erőszakos bántalmaknak tegyék ki magokat. Nyilvánítjuk egyszersmind, a' nélkül, hogy az érintett fölszólítás cenzúrást az által helyeslenők, mikép józan 's mindenek fölött emberi politikának tartjuk, hogy kérdéses gyűlésünk véghez ne menjen. O' Connell. — Rögtön e' nyilatkozványa kibocsátása után gyűlést tartott a' gabonacsarnokban, 's Grey fölszólítását mindenek előtt törvényteleneknek bélyegző, mit a' gyűlés zajos ingerültséggel fogadott. Mondá továbbá, mikép a' vérengző ministerség nagyon csatlakozott számításában, mert ő nem fogja vágóhídra vezetni a' népet, melly mindenestire megnyeri a' repealt, ha a' békét nem sérti meg. Ha azonban a' kormány mind a' mellett is erőszakhoz nyul, akkor ő lesz az első, ki így szól a' néphez: „ótalmazd magadat!“ A' nép félelmesen csoportozott egész éjen át Dublinban, 's a' fölszólításokat olvasván, csak e' rövid megjegyzést hallatá: „Daninak megese!“ másnap 3-ezer főnyi katonaság foglalt el töltött álggyukkal 's égő kanóczokkal a' clontarfi gyűléstért 's békével türe a' nép gunyait, melly este felé csöndesen eloszlott. Másnap Dublin egyik színházában O' Connell gyűlést tartott, de olly szeliden nyilatkozott, hogy a' nép mogorván tért vissza hajlékaiba. A' tory sajtó magasztalja e' szigorú rendszabályt, a' whig lapok ellenben zendüléstől rettegnek. —

Franciaország.

(Aumale hg készületei. Ledru-Rollin vád alól fölmentetett.) Aumale hg Algir főkormányzójává fog legközelebb kinevezetni, a' kormány már is nagy készületeket tesz, hogy illő fényvel léphessen ott föl a' fiatal hg. — Joinville hg a' tengerészet főigazgatójává fog kinevezetni. — Ledru-Rollint a' mayennei eskütszék vád alól fölmenté, mit a' szabadelmű sajtó nagy diadalnak tart, mert ez által a' szólásszabadság fényes győzelmet ünnepel. —

Görögország.

(Athenei dolgok.) Sept. 28-ig terjedő tudósítások szerint az athenei dolgok állásán semmi nevezetes változás nem történt. Több magánlevélből fogva ez újabb mozgalom fő rugója orosz gyárból került; mert ugymond a' nap hőse, Kalergis, [már azelőtt barátságos lábon állott Katakazi orosz követtel, 's több főbbjei is ezen lázadásnak nagy részint orosz érzelműek voltak. Otto király valamennyi bajor kíséretét haza bocsátotta, 's a' novemberre összehívott nemzeti gyűlés érdemében különféle rendeleteket adott ki E' közben, a' szó teljes értelmé szerint, a' zendülők fejei 's a' statustanács egy-mással kezét fogva uralkodnak. Megjegyzendő, hogy az ott levő austriai és porosz követ mindjárt a' zendüléskor, ezen erőszakos ujtítás ellen nyilatkoztak, most pedig a' londoni conferentia eredménye nagy nyugtalansággal váratik. — Ha mindjárt a' királyi pár, a' nép által örömmel üdvözöltetik is, így ir a' müncheni levelező, az semmi jelentélyű nem lehet, mihelyt látjuk, hogy a' királyt minden kigondolható módon kényszerült állapotba helyezik, mint sept. 26. is történt; midőnt. i. a' király kénytelen volt Kalergis udvarlását elfogadni, neki a' rendfentartásért személyes köszönetet mondani, sőt behatott a' királynéhoz is, azon ember, ki talán fél év mulva agyon lövetik, kézsókolásra. A' volt hadminis-ter, egy más levél szerint valamennyi előbbi minis-terrel együtt elfogatott. Sok kenyér nélkül maradt hivatalnoknak alig volt képes a' király a' szükséges utipénzt is biztosítani. A' hitel egészen elenyészett a' német kereskedők, mestereberek követelései durván utasítottak vissza. Egyébiránt már sejtik, hogy Kalergis egyedülinek látszó dicsősége, Makrijannis és társai szemében szál-

ka kezd lenni. A görög ügyek illy hirtelen változása Konstantinápolyban is nagy megindulást okozott. A porta attól tart, hogy majd ismét a pártok régi tervök szerint Hellasz földét szaporítani akarván, ugyanakkor a görög propagandais Arohipelagus és Rumelia szigetein vakmerőbben mint eddig fogja folytatni működését, Anglia is aggódva tekintget a jóniai szigetekre, hol szinte a görög propaganda hintegeti több év óta a visszavonás magyát. 'S a'mie' jelenetek közt mind európai mind török előtt szembeötölő figyelmet igényel, az orosz kabinet rendkívüli politikája, mellyel alig aratott közelebb Szerbiában fényes győzedelmet, már Hellasz földén is majd hasonlót szándéka kieszközölni. Igy halad előre biztos léptekkel az éjszaki óriás Kelet szívéhez, míg Nyugat borostyánjain alszik. Athenéből Párisba érkezett levelek szerint a görög nemzet nyugalmas magaviselete, melly eleinte olly örvendeztetőleg hangzott, komoly küzdelmekkő kezd fajulni, ugyanis a pártok a küszöbön álló nemzeti gyűlésre küldendő követek választása fölött nem tudnak megegyezni. Minden választókerületben számos kijelölt törtet előre, kik közül egyik egyiket, másik másikat akarja, már eddig is egy két helyen civakodások történtek. Az egész országban bizonyos tompa forrongást vehetni észre 's a' király állása nagyon terhes. A zendülés által rögtönzött kabinet a felség iránt ugyan színleg tisztelettel viseltetik, de mihelyt egyik vagy másik minister tervét okokkal kezdi ostromlani a király, a ministerek azonnal elbocsátatásukkal fenyegetőznek. Itt most a politikai dolgok tökéletesen élökre vagynak állítva, mit csak az is eléggé bizonyít, hogy Kalergis ezredes, ki sept. 3kán nemcsak a hadministert mint főnökét, hanem magát a királyt is tiz teljes óráig ugyszólván fogva tartá, vakmerő tette jutalmául a kabinet által ő felsége szárnysegédévé neveztetett, melly minőség-

ben ő a királyt szakadatlanul kíséri, ugy hogy alig lehet egy lépést a nélkül hogy Kalergis szeme rajta ne függjön. Ő fels. sept. 15ke óta nem vesz részt a status és ministeri tanácskozásokban, hanem az elibe terjesztett fűrgönyöket egyszerűn aláírja. A sept. 15ki mozgalmak okozóival még most sincsenek tisztában, most orosz ügyviselők befolyásával Nappisták (orosz érzelműek) által keletkezettnek, majd Koletti vezérlete alatt érlelt francia factiónak tulajdonítatik az egész esemény. —

Keletindia.

Némelly Keletindiából most érkezett utasok szerint. Pendszabban polgárháboru ütött ki, Szind meghódolt, és Dost-Mohammed Kabulból egész hadsereggel induland Bokhara ellen.

Törökország.

(Albánia felzendült.) A portához érkezett hírek szerint Albánia ismét felzendült, 's minthogy 10 ezer fegyveres Wrania felé indult, azt egy rohanással megszállották 's mindent kizsákmányoltak, e' mellett a templomokat lerombolták, asszonyokat gyaláztak, öregeket és gyermekeket egyre gyilkoltak, szóval, a várost mindenféle undorító kihágások színhelyévé változtatták. A' pasa kényserítettett csekély török őrségével az erősségbe visszavonulni, a várost a lázongók kezébe 's kényére hagyván. Mindedig még a város elfoglalt állapotban tartatik, 's a portától azt kívánják, hogy nekik Heszi pasa előbb volt kormányzójuk adassék vissza, egyszersmind néhány évvel előbb ígert adó összeírás-tól felmentetésükéről is határozott nyilatkozványt sürgetnek. Ezekből láthatná a porta hogy az albániaiakkal lágy bánásmódnak ezuttal nem volna helye, 's a zendülési mozgalmak elnyomására hatályos rendszabályokhoz kellene nyúlni.

Egyiptus.

(Az alkirály iszonyú szükség idején is pazarol.) Mehemed Ali most magát hirtelen Alsó-egyiptus megtekintésére határozván el, a nagy-urnak szánt kis gözös e'készülését, mellyen folyvást dolgoznak, nem fogja bevárni. Ugy beszélnek hogy ez egy millió talariba kerülend. Szembeszökő e' gözösré halmozott ragyogó pompával, gyöngy és gyémánt özönnel homlokegyenest elmentében álló végtelen nagy népnymor, mellyet a dolgozó osztály kezében látható fekete kenyér a gabona tárház e' dús hazájában, eléggé tanusit. Ali a gabona színét javát eladatja, 's a fenmaradt selejtekből kenyéret süttet, melly a katonacsapatok 's dolgozó nép közt osztatik szét. Több mint két éve hogy katonái napi díj fejében egy fillért sem kaptak. De ez M. Alinak semmi, ő még is fényes ajándékot küld a sultannak. Mit itéljünk egy olly ember felől, ki hivatalnokait aem fizeti, gyémántvásárlás végett mégis nagy summa pénzt osztogat ki a megbízott kereskedők közt?

Oroszország.

(A' czári család Moszkauba utazott, ismét egy ministeri rendelet.) Sz. Pétervár oct. 7ről kelt tudósítás szerint a' czárné Olga és Alexandra nagyhgaszonyokkal, egy nappal pedig később a korona-örökös is Zarskoje-Selobul Moszkauba utaztak, ottan a' kijewi utjából visszatérendő czárt fogadandók. Mondják Miklós nagyherczeg születése ott is meg fog ünnepeltetni. A' belügyi miniszter egy czári parancsot bocsátatott a' polg. hatóságokhoz; melly szerint mind azon idegen kik bizonyos utilevéllé ellátva vagynak Oroszországban 's meddig tetszik szabadon mulathatnak, még akkor is, ha az utilevéllökben kiszabott idő már eltelt volna, de ugy, ha Oroszországbuli eltávozásukra semmi különös ok nem forog fen.

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

Indul: **Pestről Pozsonyba 's Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 7 órakor 's minden szerdán 's vasárnap reggel egy rakhajó. —
Bécsből Pozsonyba 's Pestre szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap 's csütörtökön egy rakhajó. —
Pestről Zimony 's Orsova felé majus elejétől october végeig, hajnalkor hetenkint kétszer (vasárnap 's csütörtökön) **Mohács 's Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony 's Drenkova** felé minden vasárnap 's csütörtökön, az aldunára mindenkor regg. 5 órakor. E' fölött **Pozsony 's Bécs** közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös. Erkezik: **Pestről Bécsbe** 's viszont mindennap; **Orsova 's Zimonyból Pestre** minden vasárnap 's csütörtökön.

Magyar orvos-sebészi természettudományi évkönyvek.

Ezen folyóirat 1844ki januártól kezdve, havi füzetekben, tökéletesen azon szellemben 's alakban, mint a' mult évben megjelent *példányfüzet* rendszeren fog kiadatni. Minden füzet 3 ív, nagy medián papíron, két hasábosan nyomtatva 4 1/2 közsőséges nyomtatásu ívnek felelend meg, csinosan borítva. Az *irány leginkább gyakorlati* leendő, orvosok, sebészek számára 's jól rendezett kivonatokban követvéna' külföld orvos-sebészi tanulmányok előlépteit, e' folyóirat a' számos 's nagy árunémet, francz- 's angol lapokat pótolni ügyekezendik. Valamint pedig szerencsés vagyok több jeles külföldi orvostól benne megjelenendő *eredeti értekezéseket 's érdekes tudósításokat* ígérhetni, ugy kérem bizodalmasan honi ügyfeleinket, ne sajnáljanak egy kis időt olly rövid 's velős — tudósításokra szánni, mellyek által tudományunk 's rendünk állása 's disze előmozdíthatók.

Előfizelhetni Pesten a' gyermekkórházban, 's minden k. postahivatalnál. Ara helyben, házhordással félve 3 fr. 20 kr. p. p. a' posta útján 4 fr. Minthogy pedig a' lap csak havonkint jelenik meg, az itt előfizetni akarók könnyen találhatnak módot, azt távol fekvő helyekre magány-alkalmakkal is elhozatni.

Pesten 1843ki oct. 22kén. 1—3

Kész misemondó-ruhák

Hirsch Ferencz selyem- 's divatárus

boljtában legjutalmasb áron kaphatók; továbbá: selyem, arany 's ezüst himzetű gyönyörű nehéz **templomszövetek díszítvényekre, damaszkszövetek zászlókra** 's egészen nehéz violaszín 's vörös **Gros-de-Naples, Moire 's övszalagok** — Pesten a' vácziutczában „A' SZARVASHOZ” hol

mindenféle megbizatus is elfogadtatik mindennemű templomi díszítvényre, mennyezetre, püspöksüvegre, velumra, biretre, albára, szemfödélre, ostyazaeskóra st. eff. jutalmas 's gyors szolgálattal mellett. 1—4

Tanítószéki csőd és folyamodás.

A' pesti k. tud. egyet. Jurjevich Józsefnek ön kívánsága szerint nyugalomra tétele által megürült statisztikai 's bányatörvényi tanítószék betöltése végett, ugyanottani törvényi kar előtt tartandó csőd, 's benyújtandó folyamodás határnapja a' nm. m. k. httó tan. jövő 1844dik évi mart. hó 21re tüzetett ki. Pesten oct. 7én 1843. Szoblahói Pálma Elek a' pesti k. tud. egyetem jegyzője. 3—3

Csodarozs,

mellyet szaporasága 's hosszu száru szalmája miatt mindenek fölött ajánlhatni. Jutalmas áron kapható Pesten Halbauer János G. kereskedésében, királyutczai 572d. sz. Majthényi házban. 1—3.

Hirdetés.

F. 1843. nov. 2kán 's köv. napjain ns Pestmegyében keblezett **Aszód** m. városb. Podmaniczky Andor ur 's neje csődtömegéhez tartozó házi butorok, asszonyi 's férfi ruhák, teli 's félvér lovak, több csikóval, sertések, borok 514 öl kemény tűzifa 's nagyobb mennyiségű mustra birkák, 's a gazdaság-folytatásra jelenleg fölőslég ingóságok köz árverésen el fognak adatni. Kelt Pest octob. 15én 1843. 2—3.

(127.) Jelentés.

A' nm. m. k. udv. kamra rendeletéből közhírré tétetik, hogy f. é. nov. 14kén az óbudai k. kamrai igazg. hivatal írószobájában a' budai országton levő ugynevezett **császármalomnak** a' hozzátartozó vászonfűrésztési épületekkel 's Lukács fűrdővel együtt, 1844iki január 1től számítható 3, vagy vállalkozók kívánsága szerint 6 évre bérbeadatása iránt nyilvános árverés fog tartatni.

Berlini kívánók tehát meghivatnak, egyszersmind fölszólíttatván, hogy lepe-

csételt írott ajánlatokat, ellátva nevök 's lakásuk világos megnevezésével, 's bizonyítványal az óbudai kir. kamrai pénztártól az iránt, hogy a' 260 p. ftnyi bánatpénzt lefizették, a' bérösszeget világos számokkal fejezvéni ki. f. évi nov. 14. déli 12 óraig az óbudai k. kam. igazg. nyujtsák be, illy fölirattal:

Ajánlat a' császármalom kibérlésére. Az ajánlatok fölbontása után berkesztetvén a' hivatalos tárgyalatás, a haszonbért meg nem nyerők, azonnal visszakapják lefizetett bánatpénzöket.

A' haszonbéri föltéteket az óbudai kir. kamrai igazg. kancelláriában előleg is megtekinthetni 1—3.

Hirdetés

Ns Somogyegyében Pécs 's Dombóvárról Veszprém 's Fejérmegyébe vezető országúthban helyezett **Adánd** m. városban a' k. javadalmak, u. m. koresmáltatási jog, egy ehez tartozó nagy vendégfogadóval, ugyszinte a' mészárszéki halászati 's évenkinti négy országos vásári haszonvételek, 38 hold szántófölddel jövő 1844dik évi sz. György naptól számítható három egymás után köv. esztendőre 1844. jan. 15k napján tartandó árverés útján a' legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adatni, olly előleges megjegyzéssel, hogy az ezen javadalmak haszonvételeért fizetendő mennyiség fele cautióképen leendő az illető haszonbérő által lefizetendő. 1—3.

1-3. A' tolnai szeder-selyemegylet szegzárdi szedres kertjeiben 3, 4, 5. 's 6 éves összesen 7137 darabból álló szederfák fognak eladatni, a' venni szándékozók Szegzárdon Morvay igazgató urnál a' 3, 4, 5. éveseknek két, a' 6 éveseknek pedig darabjárt három ezüst krajezáron vált-hatják, melly árt azonban részvényesek csak váltó pénzben fizetik. 1843iki sept. 18án tartatott közgyűlés 25ik száma következtében Stann Fer. egyll. jegyző.

F. eszt. oct. 1jétől kezdetét vette évnegyedre előfizetést Budapesten boritéktalan péld. 2 fr. 40 k. postán 3 frt 20 krral elfogadnak mind a' kir. postahivatalok mind a' Jelenkor 's Társalk. szerkesztősége

Szerkesztő Helmecczy. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel, uri-utca 453.